

KLASICISMUS ZÁMKU V ROSICÍCH A INŽENÝR JAN TEBICH

PAVEL ŠOPÁK

The Classicist Rosice Castle and Engineer Jan Tebich

The exterior of Rosice Castle (the Brno-venkov district) reveals the traces of renovation carried out before 1850. The plans, designed by the builder Jan Tebich, only document this renovation as well as earlier construction stages and are not – unlike the earlier published statements – a project that would suggest a specific solution. The text raises a hypothesis why Tebich documented the existing condition: the domain owner Simon Georg von Sina probably intended to modernise the building that, however, did not materialise (Simon Georg died in 1876 and his daughter Helena showed no interest in Rosice). The text refers to analogies and attempts to precise the relative dating of the classicist reconstruction.

Keywords: Rosice – Tebich Jan – castle architecture – Biedermeier – Simon Georg Sina

Exteriér zámku v Rosicích (okr. Brno-venkov) jeví známý adaptace provedené před rokem 1850. Plány, které vytvořil stavitel Jan Tebich, pouze dokumentují tuto adaptaci i starší stavební fáze, a nejsou – v rozporu s tvrzením starší literatury – projektem ve smyslu návrhu určitého řešení. Text vznáší hypotézu, proč Tebich pořídil dokumentaci stávajícího stavu: majitel panství Simon Georg von Sina patrně hodlal realizovat modernizaci budovy, z níž sešlo (v roce 1876 Simon Georg zemřel a jeho dcera Helena již nejevila o Rosice zájem). Text se odkazem na analogie současně pokouší precizovat relativní dataci klasicistní adaptace.

Klíčová slova: Rosice – Tebich Jan – architektura zámecká – biedermeier – Sina Simon Georg

Zámek v Rosicích (okres Brno-venkov) byl sice nejednou předmětem pozornosti v souvislosti s renesanční fází svého vývoje a tehdejších majitelů panství, pánů ze Žerotína, naproti tomu údobí přibližně mezi lety 1830 až 1890 bylo dosud připomínáno pouze heslovitě. Proto zůstává v platnosti konstatování Jana O. Eliáše, autora stavebněhistorického průzkumu objektu: „Nový majitel z rodiny Sinů se již nespokojil s postupným chátráním zámeckých budov v Rosicích a postaral se o jejich stavební obnovu, se kterou souvisí pořízení podrobné plánové dokumentace zámku a předzámčí vypracované inženýrem Johanem Tebichem z Brna v roce 1877, kdy už bylo čelní křídlo předzámčí v rámci stavební obnovy zbořeno.“¹⁾ Spojení klasicistního exteriéru zámecké budovy s dobou kolem roku 1870 a Janem Tebichem se následně objevilo v dosud jediné samostatně vydané práci věnované historii zámecké budovy: „V 70. letech 19. století byl zámek přebudován v tvarově jednoduchém neoklasicistním stylu, patrně podle plánů brněnského inženýra Jana Tebicha z roku 1877.“²⁾

Pro následující úvahu je nutno připomenout analogický případ modernizace zámeckého objektu v Hradci nad Moravicí (okres Opava), uskutečněné údajně v polovině čtyřicátých let 19. století. Tvrzení, že „další úpravu vstupního průčelí uskutečnil po r. 1845 Karel Klumpner, jeho dílem jsou také některé architektonické články ve slohu tudorské gotiky uvnitř budovy,“³⁾ které nalezneme ve starší i mladší

literatuře, se opírá o existenci plánů, zřetelně signovaných Klumpnerem a datovaných, odpovídajících stavební etapě mezi starší, raně klasicistní a mladší, již historizující fází. Verifikovat toto tvrzení znamenalo nejprve položit si otázku, kým Karel Klumpner byl, tj. po formální stránce propojit jeho projekční činnost se zámkem v Hradci nad Moravicí. Detailnější poznání Karla Klumpnera odhalilo sice agilního, nicméně provinčního stavitele z nedalekého Fulneku, jehož městské a venkovské obytné a hospodářské budovy variovaly prvky soudobého biedermeieru, ovšem gotické elementy uplatněné na hradeckém zámku v daném čase a ve formální kvalitě a současně exkluzivita stavebníka (knížata Lichnovští) přece jen prozrazují angažmá cizího architekta. Dobové zprávy hovoří o pobytech Leonarda Dorsta von Schatzberg (1809–1851), architekta vévodkyně Záhaňské (spřízněné s Lichnovskými), ctitele gotiky, jak dosvědčují jeho kresby památek i činnost heraldika. A právě s ním možno hypoteticky spojit návrh – první v pořadí a nedochovaný – na gotizaci zámecké budovy v Hradci nad Moravicí. Dále předpokládáme, že šlo o návrh komplexní, řešící celý objekt, z něhož se uskutečnily pouze některé motivy v exponovaných místech objektu (např. kaple). Naproti tomu na Klumpnerových plánech nic nenasvědčuje tomu, že by mělo jít o projekt, tedy ani způsob grafického zpracování, ani legenda; tyto plány by pak plnily funkci zachycení stávajícího stavu, jež bylo pořízeno pro práci architekta, který není trvale spojen s místem a pro objednavatele pracuje na dálku.⁴⁾

1) J. O. Eliáš, Zámek Rosice. Stavebně historický průzkum I. Dějiny zámku. SHP Předzámčí. Textová část. SÚRPMO v Praze, Brno 1989, s. 12–13, rkp. [on-line přístup na <http://zamek.rosice.cz/index.php?str=7>].

2) T. Kroz, Renesance a manýrismus na zámku v Rosicích. Rosice: Správa zámku 1996, s. 25.

3) B. Samek, Umělecké památky Moravy a Slezska 1. Praha: Academia 1994, s. 547.

4) P. Šopák, Carl Klumpner, stavitel z Fulneku, Časopis Slezského zemského muzea, vědy historické, série B 50, 2001, s. 276–284.

Obr. 1: Rosice (okres Brno-venkov), zámek, dispozice přízemí, Jan Tebich, 1870 (MZA v Brně, F78, Vs Rosice, inv. č. 1941).

Tuto úvahu nyní můžeme zopakovat v souvislosti s Rosicemi; analogickými jsou jak nejasná profesní orientace Jana Tebicha, tak nesporný společenský význam, ekonomická potence a ambice majitele zámku a velkostatku v pozici stavebníka – bratrů Georga (1782/1783–1856) a Johanna (1804–1869) svobodných pánů von Sina, vlastníků Rosice od roku 1844, a jejich dědice Simona Georga von Sina (zemřel 1876).⁵⁾

Nejprve obraťme pozornost k Janu Tebichovi. Tebich se narodil 3. května 1810 v Havlíčkově Brodě jako syn tamního měšťana Františka Tepicha (!).⁶⁾ Jeho prvním působištěm patrně byla Vídeň, neboť k roku 1847 je uváděn jako inženýr při c. k. Technicko-administrativním generálním ředitelství státních drah.⁷⁾ V roce 1853 jej potkáváme v Praze (v tomto roce se mu narodil syn Antonín), v roce 1861 získal autorizaci u moravského místodržitelství a v letech působil 1862–1865 v Ivančicích (zde se mu narodil syn Jaroslav).⁸⁾

Patrně již v roce 1866 se usadil v Brně – v tomto roce ovdověl a v této souvislosti bylo připomenuto jeho brněnské bydliště⁹⁾ – a nadále náležel k nepočetné skupině zdejších civilních inženýrů.¹⁰⁾ Z Brna odešel v červnu 1883; místo a datum úmrtí se dosud nepodařilo zjistit. Pokračovatele našel ve svých synech – v Karlovi, jenž se stal městským stavitelem v Třebíči a posléze v Jihlavě, v předčasně zemřelém Juliovi, který získal proslulost svými stavbami v Brně, Vyškově a Třebíči, a zejména v Antonínovi (1853–1935), jenž se stal čelnou osobností českého Brna. Syn Jaroslav získal vzdělání na hospodářské škole a působil jako ředitel rolnické zimní školy ve Vyškově. Jan Tebich, člen moravské inženýrské komory,¹¹⁾ získal koncesi na zkoušky parních kotlů a o techniku se zajímal hlouběji, jak dosvědčuje jeho patent na lapač kouře, prezentovaný na jedné ze schůzek Spolku architektů a inženýrů v Království českém v Praze (1882).¹²⁾

5) A. Kratochvíl, Ivančický okres. Brno: Musejní spolek 1904, s. 274.

6) Státní oblastní archiv Zámorsk, sbírka matrik, sign. 2329, inv. č. 2089, matrika rodná, Havlíkův Brod, fol. 430.

7) Hof- und Staats-Handbuch der österreichischen Kaiserhauses 1, 1847, s. 269.

8) Inzeráty viz Brünner Zeitung č. 51, 2. března 1862, příloha, s. 308; Moravské noviny 14, č. 18, 28. února 1862, s. 72.

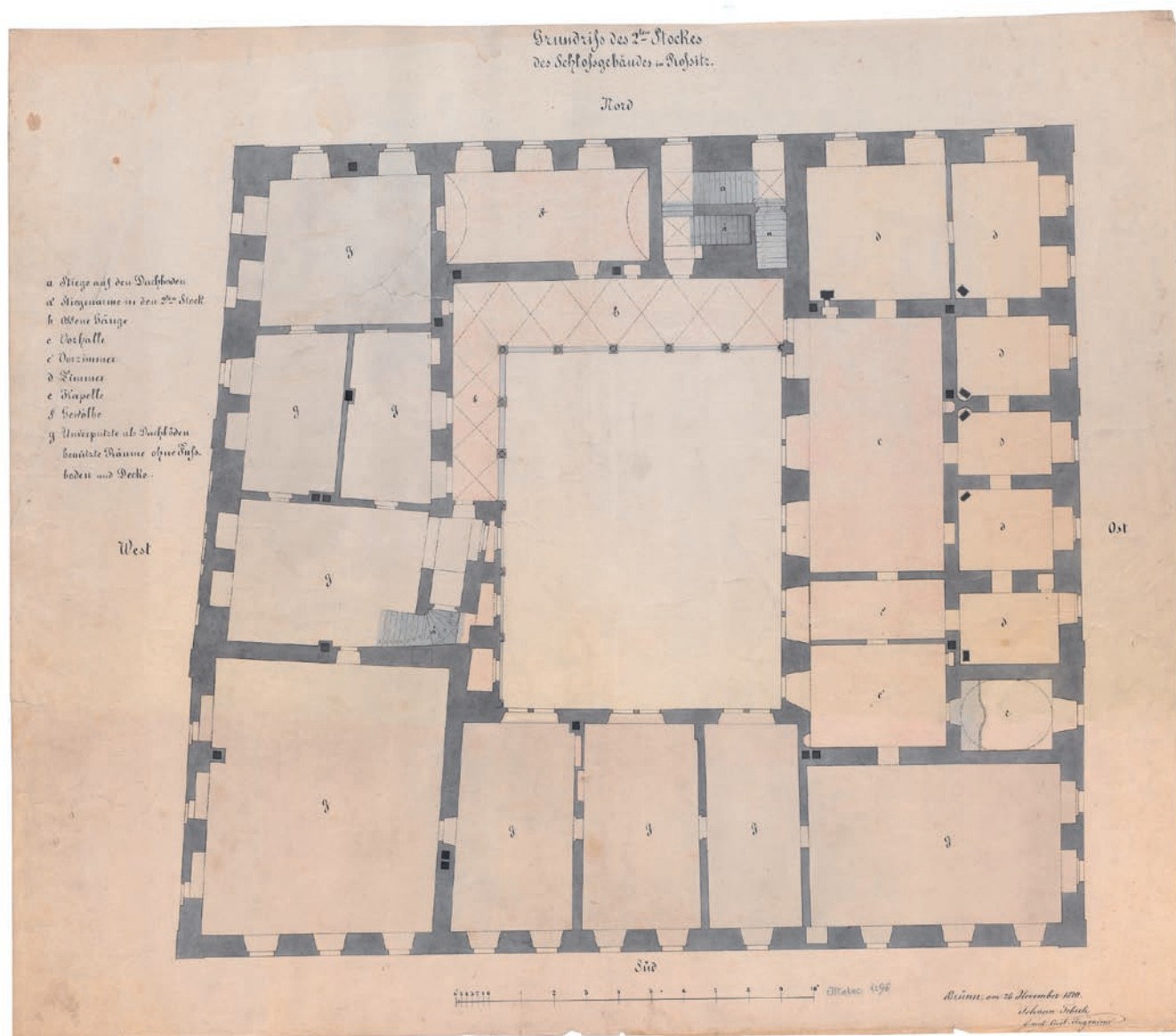
9) Verstorbene in Brünn, Brünner Zeitung č. 188, 20. srpna 1866, s. 1101.

10) [Anonym], Neues Orientierungs-Schema für die Landeshauptstadt Brünn. Brünn 1877, s. 59. Bydlel v domě na Jezuitské ulici č. 21.

11) [Anonym], Mährische Ingenieurkammer, Brünner Zeitung č. 90, 19. dubna 1879, s. 359.

12) [Anonym], Architekten- und Ingenieur-Verein in Böhmen, Der Bau-techniker 2, č. 5, 3. února 1882, s. 46.

Obr. 2: Rosice, zámek, dispozice třetího podlaží, Jan Tebich, 1870 (MZA v Brně, F78, Vs Rosice, inv. č. 1942).

Tebichovou doménou zůstávala železnice; ještě po letech se vzpomínalo, že „vrchní inženýr Jan Tebich stavěl první železnou dráhu v Solnohradě.“¹³⁾ To také vysvětluje jeho působení na Rosicku a Oslavansku – v regionu spjatém s těžbou uhlí, pro jehož dopravu byla budována brněnsko-rosická dráha, otevřená v roce 1856 a v roce 1861 prodloužená do Zbýšova. Z železničních tratí, s Tebichem výslovně spojených, nutno připomenout trať do Jihlavy.¹⁴⁾ Zpráva o jeho podílu na její výstavbě pochází z roku 1869 – a o rok později, v listopadu 1870, vznikly první plánové listy zámku v Rosicích, signované Janem Tebichem.

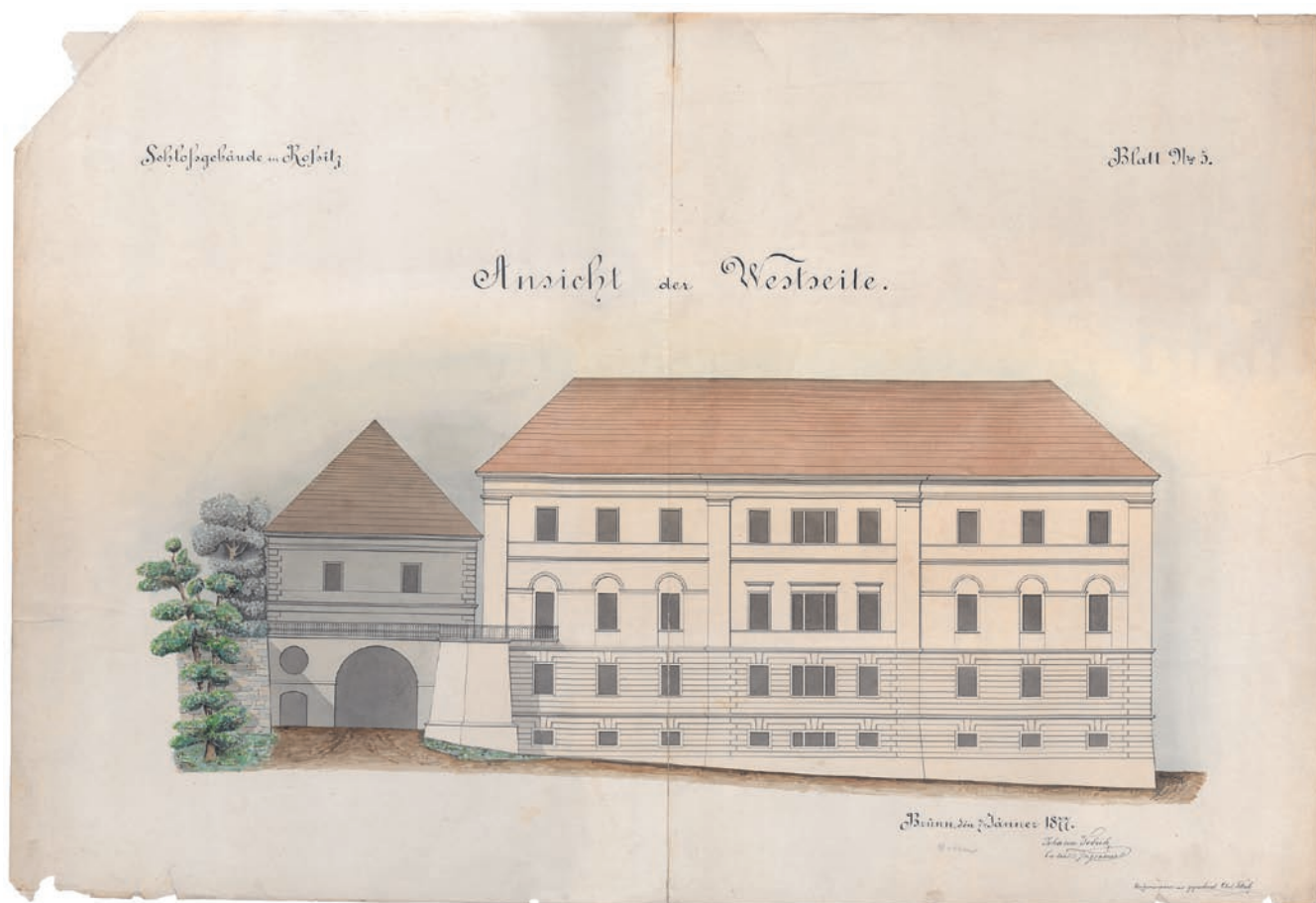
Dnem 26. listopadu 1870 je datována trojice plánů zachycujících půdorysy suterénu, přízemí (obr. 1) a druhého patra. Plány jsou shodně označeny *Grundriß* s následným uvedením příslušného podlaží, tedy nikoliv jako *návrh*,

jak je tomu v případě plánového listu z 27. října 1876, zachycujícího nové zastřešení zámeckého objektu (*Entwurf zu einer neuen Bedachung der Rossitzer Schloß-Gebäudes*). Půdorysy mají uvedené měřítko, nejsou kótovány, a co je nejdůležitější, zdivo je vykryto šedou barvou, jen kamenné prvky (půdorysy arkád, dláždění nádvoří, schodišťové stupně) jsou zachyceny světle modrou. Světle červená barva je užita v plochách místností: inženýr Tebich tak označil cihelný materiál kleneb. Je zjevné, že plány nezakreslují žádné adaptace, přestavby, úpravy; jde o zachycení stávající podoby stavby. K roku 1870 tedy zámek obsahoval apartmán, zpřístupněný schodištěm ve východní části severního křídla, a rozvíjejí se formou enfilády místnosti, ukončených kaplí, ve vnějším traktu východního křídla, naproti tomu nádvorní trakt vyplnila rozlehlá schodišťová hala, prosvětlená nově upravenými okny směrem do nádvoří. Tato část byla obývaná, resp. prakticky jediná byla skutečně obyvatelná, neboť jižní a západní křídlo vyplňovaly místnosti zachovávající nepravidelnosti renesanční

13) [V. J.], Čeští rodáci jako průkopníci českého jména v cizině, Venkov 36, č. 151, 27. června 1941, s. 3.

14) [Anonym], Oesterr. Nord-Westbahn, Centralblatt für Eisenbahnen und Dampfschiffahrt in Oesterreich 8, č. 41, 1869, s. 347; [Anonym], Mährische Eisenbahnen, Brünnener Zeitung č. 480, 24. května 1869, s. 480.

15) Moravský zemský archiv (dále jen MZA) v Brně, fond F87, Velkostatek (dále jen Vs) Rosice, inv. č. 1940, 1941 a 1942.

Obr. 3: Rosice, zámek, západní průčelí, Antonín Tebich – Jan Tebich, 1877 (MZA v Brně, F78, Vs Rosice, inv. č. 1948).

dispozice a označené jako „unverputzte als Dachböden benutzte Räume ohne Fußboden und Decke.“¹⁵⁾ (obr. 2) Jestli přijmeme tyto plány jako dokumentaci stávající podoby, mající být k dispozici projektantovi přestavby, zjevně se nic nedělo, neboť v roce 1876 Tebich pořídil již výše citovaný projekt nového zastřešení celé budovy.¹⁶⁾ Záhy na to však Jan spolu se svým synem Antonínem, který je na plánech uveden jako autor zakreslení objektu, vypracovali dochovaný konvolut deseti plánových listů, označených jako *Blatt 1* až *Blatt 11*, přičemž list číslo 6, zachycující snad východní průčelí zámecké budovy, se nedochoval; konvolut je shodně opatřen datem 7. ledna 1877 a dokumentuje podobu zámeckých křídel formou řezů (listy 1 až 4), západního průčelí (list 5) (obr. 3) a dále objektů vymezujících ze severní a jižní strany piazzetu před zámeckou budovou (listy 7 až 11). Obdobně jako v případě plánového souboru z roku 1870 je zdívo zachyceno šedou barvou bez návrhů úprav, vestaveb, adaptací apod.¹⁷⁾

První, co nás musí zajímat, je určitá nelogičnost spočívající v pořízení plánu nového zastřešení zámku a s odstupem pouhých dvou měsíců pořízení dokumentace budovy včetně starého (!) krovu. Intervaly mezi daty jednotlivých plánů, resp. plánových souborů proto nutno vztáhnout ke změnám ve vlastnictví zámku. Nejstarší soubor z listopadu 1870 spadá do doby, kdy zámek vlastnil Simon Georg von Sina, syn staršího ze sourozenecké dvojice, jež jej za-

koupila v roce 1844. Po jeho smrti 15. dubna 1876 se v Rosicích uplatňuje jeho dcera Helena (1846–1893), provdaná za Gregora knížete Ypsilantiho (1835–1886); soubor z roku 1877 tedy spadá do počátku její éry, ukončené rokem 1881, kdy Rosice prodala. Helena snad skutečně zamýšlela přestavbu, chápeme-li soubor plánů z roku 1877 jako podklad k vypracování projektu, ovšem její pozornost se již v té době obracela k Veveří, kde iniciovala řadu zásahů, úprav hradního objektu i jeho okolí.¹⁸⁾

Ačkoliv jde výlučně o hypotézy, nelze nevidět možnosti, které skýtá vztah Rosice – Simon Gregor von Sina pro úvahu o potenciální přestavbě zámeckého objektu, avizovanou Tebichovými plány z roku 1870. Již na konci padesátých let získal Simon Gregor von Sina pro své zámeřky architekta Teophila Hansena, podle jehož projektu byl realizován palác Sina v centru Vídně (1859–1860) – jde o vůbec nejstarší případ nájemního paláce v rakouské metropoli – a zámek v Rappoltenkirchen (1872–1874), obojí navržené a realizované v kultivované italské neorenesanci. Tato stylová poloha se zcela rozchází s tím, jak vyhlížejí fasády zámku v Rosicích, a proto lze považovat za vyloučené, že by realizace ve své době konzervativního pojetí architektury byla spojitelná se stavebníkem natolik progresivním a obeznámeným s moderními trendy v ar-

16) MZA v Brně, fond F87, Vs Rosice, inv. č. 1943, půdorys krovu, řezy, měřítko uvedeno v metrech.

17) MZA v Brně, fond F87, Vs Rosice, inv. č. 1943 až 1953.

18) P. Dohnalová – J. Malaníková, Oranžerie a skleníky na hradě Veveří, in: Dějiny staveb 2019, Plzeň [on-line přístup na <http://www.evida.cz/desta/2019-Redakce/Dohnalova02.pdf>].

19) [Anonym], Eibenschitz, 12. September. Die Krankenanstalt in Eibenschitz, Brünner Zeitung č. 212, 16. září 1873, příloha, s. 849.

chitektuře. Ty přímo v Rosicích reprezentuje tzv. Rahnův palác, uzavírající náměstí z východní strany, a tvořící tak kompoziční protíváhu zámeckého areálu. Dokonce ani Jan Tebich, soudě podle jediné dosud zjištěné stavby, která odpovídá sledovanému údobí – jde o nemocnici v Ivančicích (1873)¹⁹⁾ – neužíval stylový modus, užitý na fasádě; ve shodě s dobovým územ jej průčelí pokrýl pásovou rustikou, která v rizalitech při nárožích a v axiále ustupuje bosáži. Parter obdržel obdélné okenní otvory, vložené do segmentově ukončených mělkých vpadlin, okna v patře doplnily nadokenní římsy, v ose a po stranách zaměněné za nízké trojúhelníkové frontony, to vše provedené v nízkém reliéfu.

Tak se zpětně dostáváme k datování klasicistní adaptace zámku v Rosicích, k níž náleží fasáda a úprava apartmánu v patře průčelního křídla. Tu vyznačuje dichotomie dvou stylových vrstev *biedermeieru*: ke starší vrstvě náleží motiv plastických půlkruhových archivolt, vytažených nad rovnými překlady obdélných okenních otvorů a navzájem propojených průběžnými náběžnými římsami. Tento motiv, odpovídající středoevropské stavební praxi dvacátých a třicátých let 19. století, je uplatněn na druhé nadzemní podlaží, zatímco parter je pojednán rustikou, přecházející nad okenními otvory do klenáků. Naopak mladším motivem, odpovídajícím čtyřicátým letům 19. století, je ztrojené okno v axiále trojosého rizalitu, jež bylo odvozeno z palladiánského okna odstraněním středového půlkruhu. Rovněž šířková dimenze středového rizalitu, opatřeného nízkým trojúhelníkovým štítem, odpovídá čtvrtému desetiletí 19. století. S trojitým oknem se středovým dvoukřídlým oknem a s užšími jednokřídlými okny po stranách se setkáváme v rakouské architektuře ojedinele již na konci dvacátých let (Baden u Vídně, vila hraběte Attemse, 1827–1828), pro rosický zámek ale nacházíme analogii překvapivě ve stavbě, jež náležela Georgu Simonovi von Sina: jde o vilu v Meuerbachu u Vídně (Alois Pichl, 1833), u níž jsou v parteru užity motivy archivolt nad rovnými překlady obdélných okenních otvorů a v ose se piano nobile otevírá ztrojením oknem výše popsaného typu. Situování stavby na vyvýšenou terasu, vnitřní dispoziční řešení a řada detailů na fasádě ovšem prozrazují důvtip skutečného architekta, naproti tomu u rosického zámku se jedná o řešení blízké spíše soudobé městské než

zámecké architektuře.²⁰⁾ Dokonce i v moravské zámecké architektuře té doby identifikujeme motivy analogické – zejména jde o šířkovou dimenzi středového rizalitu, jak vidíme na návrhu přestavby zámku Jindřichov ve Slezsku od Antona Archeho (1844)²¹⁾ – ale již tehdy bylo naprosto běžné oknům přidávat profilované špalety, nadokenní římsy podepřít konzolami, případně okna doplnit parapetní výplní a obohatit průčelí plastickými elementy. Nic z toho se na průčelí zámku Rosicích neuplatnilo; střizlivost je až provokativní. Skoro jsme v pokušení spojovat klasicistní adaptaci se starší vrstvou, jak ji moravské architektuře reprezentuje zámek v Dačicích (Karl Schleps, 1831–1832), u něhož vidíme shodný motiv s Rosicemi v podobě širokých plochých pilastrů s římsovými hlavicemi, flankujících středový rizalit. A odtud stavebníky vidět v hrabatech Ugarte, kteří Sinům ve vlastnictví Rosic předcházeli. Tuto otázku ovšem ponechejme otevřenu budoucímu bádání, jež na základě jemnějšího postižení moravské klasicistní architektury a s potenciální možností nalezení dalších relevantních pramenů dospěje k její odpovědi.

DOC. PHDR. PAVEL ŠOPÁK, PH.D.

FAKULTA ARCHITEKTURY VUT BRNO,
POŘÍČÍ 5, BRNO
SOPAK@FA.VUTBR.CZ

PRAMENY

Moravský zemský archiv v Brně, fond F87, Velkostatek Rosice, inv. č. 1940–1953.
Státní oblastní archiv Zámorsk, sbírka matrik, sign. 2329, inv. č. 2089, matrika rodná, Havlíčkův Brod.
Eliška, J. O. 1989: Zámek Rosice. Stavebně historický průzkum I. Dějiny zámku. SHP Předzámčí. Textová část. SÚRPMO v Praze, Brno, rkp.

LITERATURA

Knoz, T. 1996: Renesance a manýrismus na zámku v Rosicích. Rosice: Správa zámku.
Kräftner, J. 2016: Klassizismus und Biedermeier in Mitteleuropa. Der Beitrag Österreichs und seines Kronländer. Wien: Christian Brettschätter.
Kratochvíl, A. 1904: Ivančický okres. Brno: Musejní spolek.
Samek, B. 1994: Umělecké památky Moravy a Slezska 1. Praha: Academia.
Zatloukal, P. 2002: Příběhy z dlouhého století. Architektura let 1750–1918 na Moravě a ve Slezsku. Olomouc – Brno: Muzeum umění – Státní památkový ústav 2002.

20) J. Kräftner, *Klassizismus und Biedermeier in Mitteleuropa. Der Beitrag Österreichs und seines Kronländer*. Wien: Christian Brettschätter 2016, s. 381 a 400.

21) P. Zatloukal, *Příběhy z dlouhého století. Architektura let 1750–1918 na Moravě a ve Slezsku*. Olomouc – Brno: Muzeum umění – Státní památkový ústav 2002, s. 136.

DER KLASSIZISMUS DES SCHLOSSES IN ROSICE UND INGENIEUR JOHANN TEBICH

Bei der Wertung der Baugeschichte des Schlosses in Rosice (Rossitz, Bez. Brunn-Land) führt die Literatur an, das Äußere des Gebäudes sei Ergebnis einer Adaptierung nach Projekt des Brünner Baumeisters Johann Tebich. Die Pläne, die von dieser Tatsache aussagen sollen, sind im vorliegenden Text aber nicht als Adaptierungsprojekt, sondern als eine präzise Aufnahme des bestehenden Zustands (samt den technischen Mängeln, die Tebich mit seinem Sohn Anton registriert haben) behandelt. Dafür spricht einerseits die Tatsache, dass alle Konstruktionen mit Rücksicht zum verwendeten Material mit Farben differenziert sind (Stein – hellblau, Ziegel – rosa, nicht spezifiziertes Mauerwerk – grau), ohne die Durchführung der vorweggenommenen Arbeiten zu berücksichtigen, wie es in der Zeit des Erarbeitens der Pläne (1870, 1876–1877) üblich war. Die Baumeister Johann und Anton Tebich nahmen den damaligen Zustand auf, den der Bauherr (Simon Georg v. Sina) wohl verändern wollte. Der Text erwähnt die Beziehungen S. G. von Sinas zum Architekten Theophil v. Hansen, den aber eine ganz unterschiedliche, d. h. modernere Stilorientierung hätte entsprechen

sollen als die des Äußeren des Schlosses. Simon Georg v. Sina war jedoch bald nach der Entstehung der behandelten Pläne gestorben (1876) und seine Erbin Helene, mit Georg Fürsten Ypsilanti verheiratet, wandte ihr Augenmerk an die Burg Veveří (Eichhorn, Teil der Stadt Brunn) und widmete kein Interesse mehr für Rosice. Was das Äußere des Schlosses Rosice betrifft, es entspricht der Periode 1830–1840, d. h. man kann von der Zeit überlegen, in der das Schloss den Grafen Ugarte als Vorgängern der Familie v. Sina angehört hatte.

ABBILDUNGEN

Abb. 1: Rosice (Rossitz, Bez. Brunn-Land), Schloss, Erdgeschoss, Innenanordnung, Johann Tebich, 1870 (MZA [Mährisches Landesarchiv] in Brno, F78, Vs Rosice, Inv.-Nr. 1941).

Abb. 2: Rosice, Schloss, drittes Geschoss, Innenanordnung (MZA in Brno, F78, Vs Rosice, Inv.-Nr. 1942).

Abb. 3: Rosice, Schloss, Westfassade, Anton Tebich-Johann Tebich, 1877 (MZA in Brno, Vs Rosice, Inv.-Nr. 1948).